

בו:

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

עין משפט
גור מצוה

ח א ב מ"י פ"ו ח'ג'
מגשר עני מלכה י'
ג מ"י פ"ח ע"ג ח'ג'
ה'
ד מ"י ע"ג ח'ג'
יא מ"י פ"ו ע"ג ח'ג'
יב ו מ"י ע"ג ח'ג' :

רבינו הגאון

הא דתני ר' יצחק בן
ששון שמן עד גבו
ומילת והבליע לו דמי
מיה ומלח בשמן, פי
ששון השמן לבדו אשר
איבר, ואמר לו הרמי
קניה מאולף הרמי
לכדו באיבר והמים
והמלח בתום, ומאן לן
דכי האי גויה שרי,
וגמיה בן בג אומר
ונתת הכסף בכל אשר
תאה נפשך בבקר
ובצאן, היה לו לומר
בבקר ללמד שלוקחין
בקר על גבי ערו, פי
מפליג דמי ערו בכשר,
בצאן כו, א"ר יוחנן
מאן מתיירושם לי [בבקר
אליבא דבן בג בג
טובילנא מ]אניה נתייה
לכי סתמיה, פי או
הספסו כתיבא לבי
מיט גני כוליה לבא
ובין ובשכר צריבא,
לכדו [בבקר דלא היה
צריך דאחי מתי, אמאי
כתיבה רחמנא, ולא
אייתבה ליה חרובנא,
ובצאן מילי יהודה לן
גריש דמרי ליקח ציר
כמעט מפשי שני, ורי
אליעזר דאמר, והמי
תני הביעא למימד
ליקמן, ואמרי וני יהוד
ולא התייר אלא [אלן]
בלבד, ערו חור ובלל
ככל אשר תשאלין
בשן, חור וריב לן לל
דבר השתאלך נשכר,
ריבה ומיעט וריבה,
למנו כל שוהה בתורה
בעניין חור דרשין לא
חור ריבוי באחרונה אלא
שריבה הכל, מאי רבי
רבי הכל, אי הכי מיעט
למאי אתא, ואמרין
אתא לר' אליעזר למשק
[ציר], קסבר בענין עיקר
פירי והאי שמוא פירי
הוא, ליהוד בן גיש
למעט מים ובלל, וני
תני דרשי כללי ופרטי,
והניא ונתת הכסף בכל
אשר תאה [נשכר] כללי,
בבקר ובצאן ובין
ובשכר (כללי) פירט,
[ובכל אשר תשאלין
נשכר חור ובלל, כללי
ופרט וכללי אי אתה דן
אלא בענין הפירט, מה
הפרט מפורש פירי מפר
וגידולי קרקע, אף כל
פירי ספרי וגידולי קרקע,
הוא האג דספרי דבי רב
דבי ר' ישישעאל תנא
מיה הפרט מפורש ודלי
ולדות הארץ אף כל
ולד וולדות הארץ, מאי
בינייהו אמר אביי דגם

מסורת הש"ס

(6) ו'כ"ח מה, סנהדרין ס'כ;
(7) כ"ק ד: ס'ג, ט"ר לה;
(8) (דף ס"א: ד) ו'דף ט"ג:

תורה אור השלם

1. ונתתה הכסף בכל
אשר תאה נפשך בבקר
ובצאן ובין ובשכר ובכל
אשר תשאלין נפשך
ואבלת ע"ג למי י'
אלוהיך ושמת אתה
וביתך: דברים י"ד כ'
ו'כ"ח מה, סנהדרין ס'כ;
(7) כ"ק ד: ס'ג, ט"ר לה;
(8) (דף ס"א: ד) ו'דף ט"ג:

הגהות מהר"ב

רששב"ר
[א] ג' הי"ט דקאמר ר'
ישמן מלן דמתני' ל'
בבקר אליבא דבן בג בג,
ע"י כ"ק דף ג' פ"א ח"ג'
ד"ה תמור דכור וכו' ובי"ח
ד' ה' ע"ג ד"ה תמור וכו'
ו"ע ע"ג ע"ג ח'ג' מן בבקר
הכסף וכל ע"ג ח'ג' מ'ד' :

לענין רש"י

איברוס [איברוס].
חסידיה.

מוסף רש"י

שלוקחין בקר על גב
עורו, הכסף לנתי שלמים
ומגליע דמי העור נכשר
ויאלל לחולין [מחנות פ'ג,
לבי מסותא, מתקן, כמו
מסותא, ויסקן מתקמין
ואסרי [סנהדרין ס'כ], פיר
מספרי, ולד מילת, וין
מפניס ושכר מתקמין,
למעט כתיבן וספריס
ומס ומלח דמיס פירי מפר
[ב"ק ד' ו'] וגידולי קרקע,
למעט דגים שאין נקחין
בכסף מעשר [שם].

לא נצרכה, הא דמתני ר' יצחק מים ומלח המעורבין ניקחין אלא כשנתן לתיבן שמן: כהכלעס. כשציל המים והמלח קנה השמן ניקח והכלעס בו דמיהן וכי האי גוונא שרי רבי יצחק: והסניא. בנימוח: כצקר. הואיל וכתבי כלל אשר תאה נפשך נשך לה לי למיכנס בבקר ובלאן ובין ובשכר אלא לדרשות

בבקר ללמדן שלוקחים בקר אגב עורו ואלא העור לחולין ואין לרין למוכרו ולחזור ולכללו בירושלים: אגב גיוסוס. אע"ג דאליבא דרמי עור וגמיה דנפקי לחולין: אגב קנקן. חגיגת של חרס שהיין שמור בחיטוי ואלא הקנקן לחולין: סמו. שנתנים מים בהרננים ולכשהחמין שגמרה מסיסמו הוי כיון. אלמא מדקמתי בבקר אגב עורו אלמא כהכלעס שרי ואע"ג דעור נאפשי נפשי לא חוי דמיה דמאכל צעין דגמרה ואלכלת: מאן דמסרנס צקר. דלילטרין למיכתיבה אליבא דבן בג בג כו: עורו. המחומר לכשר ואינו יכול להפשיטו מחיים: אכל גוזה. יכול לגוזה מחיים והוא אמינא דלימטר ללא גופא דפירא הוא: קיוהא. כמו תקינה שיעו (ורמיה לא). כלומר לאו פירא ממש הוא אלא מים צעלמא שנכנס בתן קיוהא של חמנים. איגרוס כלע"ו: ואי ככש שר הוה אמינא. הכלעס לעולם אסירא והאי שר לאו תמד הוא דליף מניה דהייב דמיס של מים כהכלעס אלא האי שר דביילה קעילית היא מלכותו מקוס דמשכרל כדאמרין כנריות (דף י:). אכל דביילה קעילית ונכנס למקדש חייב: דאם קן. דלאן לאו למשירי גנות הוא דלמא אלא עור לא הוה כתיב קרא לאן אלא בקר דלית ליה גוזה: כמאי קא מיעלגי רבי יהודה ורבי אליעזר. דלמרי תריוהו [ע"פ] דגים ניקחין וכליר הוא דפליגי: והני סנאי דלקמן. דדרשי פירי מפרו וגידולי קרקע וולד ולדות הארץ ומרייהו ממעטו דגים וכ"ש זיר: לר"ג מיעט זיר ולרבי יהודה מיעט מים ומלח. דלאו זיר: ה"ג דפניא ונפסה הכסף וגו': פרי מפרו. עגל וולד מלמנו וכן עבדנים מהלניס שזועין החלניס: וגידולי קרקע. שזועין מיוזין וגידלין מן הקרקע: ולד ולדום פארץ. שנכרלו מן הארץ כמעשה כרששים: דגים גידולי קרקע ניגשו. קסבר שהדגים מיוזין מן הקרקע:

לא נצרכה אלא שנתן לחוכן שמן אמר ליה אביי ותיפוק ליה משום שמן לא צריבא ישנתן דמי מים ומלח בהבלעה ובהבלעה מי שרי אין והתניא בן בג בג אומר יבבקר מלמד שלוקחין בקר על גב עורו ובצאן מלמד שלוקחין צאן על גב גזתה ובין מלמד ישלוקחין יין על גב קנקנו ובשכר מלמד ישלוקחין חמור משהחמין א"ר יוחנן מאן דמתרגם לי בבקר אליבא דבן בג בג מובילנא מאניה אבתריה לבי מסותא מאי טעמא כוליה צריכי לבר מבבקר דלא צריך מאי צריכי דאי כתב רחמנא בבקר הוה אמינא בקר הוא דמודבן על גב עורו משום דגופיה הוא אבל צאן על גב גזתה דלאו גופיה הוא אימא לא ואי כתב רחמנא בצאן על גב גזתה הוה אמינא משום דמחובר בה אבל יין ע"ג קנקנו אימא לא ואי כתב רחמנא ביין הוה אמינא משום דהיינו נשירותיה אבל חמור משהחמין דקיוהא בעלמא הוא אימא לא כתב רחמנא שר ואי כתב רחמנא בשכר הוה אמינא מאי שר דביילה קעילית דפירא הוא אבל יין על גב קנקנו אימא לא ואי כתב רחמנא יין על גב קנקנו דהיינו נשירותיה אבל צאן על גב גזתה אימא לא ואי כתב רחמנא צאן דאפילו על גב גזתה בבקר למה לי וכו' אי לא כתב רחמנא בבקר הוה אמינא צאן על גב עורה אין על גב גזתה לא כתב רחמנא בבקר לאתויי עורו אייתר ליה לאתויי גזתה אי לא כתב רחמנא בקר לא הוה אמינא צאן על גב עורה אין על גב גזתה לא דאם קן לכתוב רחמנא בקר דממילא אייתר ליה צאן ובין דכתב רחמנא צאן דאפילו על גב גזתה בבקר למה לי השתא צאן על גב גזתה מיוחדנא בקר על גב עורו מביעיא א' היינו דקאמר רבי יוחנן מאן דמתרגם לי בבקר אליבא דבן בג בג מובילנא מאניה לבי מסותא במאי קא מיפלגי רבי יהודה בן גריש ור"א והני

תנאי דלקמן ר' יהודה בן גריש ור"א דרשי רבוי ומיעוטי והני תנאי דרשי כללי ופרטי ר' יהודה בן גריש ור"א דרשי ריבוי ומיעוטי ונתתה הכסף בכל אשר תאה נפשך ריבה ריבה ומיעט ריבה ריבה הכל מאי רבי רבי כל מילי ומאי מיעט לר"א מיעט ציר לר' יהודה בן גריש מיעט מים ומלח והני תנאי דרשי כללי ופרטי דתניא ונתתה הכסף בכל אשר תאה נפשך כלל כלל ובצאן ובין ובשכר פרט ובכל אשר תשאלין נפשך חור וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש פרי מפר וגידולי קרקע אף כל פרי מפרו וגידולי קרקע ותניא אידך מה הפרט מפורש ולד ולדות הארץ אף כל ולד ולדות הארץ מאי בינייהו אמר אביי דגים איבא בינייהו למאן דאמר פרי מפרו וגידולי קרקע הני דגים גידולי קרקע ניגשו למאן דאמר וכו' אמר אביי דגים גידולי קרקע ניגשו והאמר אביי

תנאי דלקמן ר' יהודה בן גריש ור"א דרשי רבוי ומיעוטי והני תנאי דרשי כללי ופרטי ר' יהודה בן גריש ור"א דרשי ריבוי ומיעוטי ונתתה הכסף בכל אשר תאה נפשך ריבה ריבה ומיעט ריבה ריבה הכל מאי רבי רבי כל מילי ומאי מיעט לר"א מיעט ציר לר' יהודה בן גריש מיעט מים ומלח והני תנאי דרשי כללי ופרטי דתניא ונתתה הכסף בכל אשר תאה נפשך כלל כלל ובצאן ובין ובשכר פרט ובכל אשר תשאלין נפשך חור וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש פרי מפר וגידולי קרקע אף כל פרי מפרו וגידולי קרקע ותניא אידך מה הפרט מפורש ולד ולדות הארץ אף כל ולד ולדות הארץ מאי בינייהו אמר אביי דגים איבא בינייהו למאן דאמר פרי מפרו וגידולי קרקע הני דגים גידולי קרקע ניגשו למאן דאמר וכו' אמר אביי דגים גידולי קרקע ניגשו והאמר אביי

הוה אמינא צאן על גב עורו אין. ואם תאמר והא נפקא לן מין אגב קנקן דעור נמי חשיב שומר כדלמרי כהעור הרצועט (מולין דף ק"ח). וי"ל דעור לא הוה כל כך שומר לכשר דמשהופשט לא הוה שומר אכל יין אי אפשר בלא קנקן: לירעה

אביא ביניהו. הא תנא דמרי כל דהוא פירי מסרי וגידולי קרקע שזועין, ודגים נמי גידולי קרקע ניגשו. ואקשין דאביי אדאביי, אי רגיס גידולי קרקע ניגשו, אמאי